

KOMAJDA SKLEPČNI DELEGATI 84.182 ČLANOV IN 196 PLANINSKIH DRUŠTEV

STRPNA RAZPRAVA NA SKUPŠČINI PZS

MARJAN RAZTRESEN

Nekateri so sicer pričakovali dramatične zaplete in usodna razhajanja, vendar se je vse končalo skoraj brez vsakršnih nesporazumov in hude krvi: po dobrih treh urah se je 25. marca letos končala letošnja skupščina Planinske zveze Slovenije, ki ji je v veliki dvorani Časopisnega in založniškega podjetja Delo prisostvoval tudi častni predsednik PZS **dr. Miha Potočnik**.

Predsednik verifikacijske komisije **Rajko Slokar** iz PD Nova Gorica je pol ure po uradnem začetku skupščine, natančno ob 10. uri, poročal izvoljenemu predsedniku delovnega predsedstva **Dragu Kozoletu** iz PD Dol, da je od 196 delegatov (toliko je zdaj v Sloveniji planinskih društev, ki so članice PZS) prisotnih 78 (in poleg njih še delegat pisarne PZS), kar je sicer manj kot polovica vseh delegatov, vendar več kot tretjina in torej skupščina lahko razpravlja in sklepa.

»... POTEK PA PRIDE NA VRSTO MUZEJ«

Predsednik PZS **Andrej Brvar** je v svojem poročilu o delu upravnega odbora PZS in nekaterih njegovih organov med obema skupščinama oziroma v letu 1994 nanizal le nekatere poudarke, saj so vsi delegati v Obvestilih PZS, ki je nekakšen uradni list slovenske planinske organizacije, prejeli ob vseh drugih poročilih za skupščino tudi njegovo. Med drugim je ponovil zadnji čas že večkrat izrečeno ugotovitev, da je množični turizem velika nevarnost za občutljive gorske predele, množičen obisk in pretirano udobje v planinskih kočah pa kažejo vrsto negativnih vplivov na okolje v gorah in pod njimi. »Planinske organizacije nikakor ne morejo prepovedati zahajanja v gore,« je dejal. »Vse bolj jasno pa postaja, da mora vsak obiskovalec gorá bolj razmišljati o lastni varnosti, o vplivih svojega početja na gorsko okolje, in delovati tako, da ne bo prihajalo do kvarnih vplivov.« Zavzel se je za kvalitetno množičnost, za ekološko sanacijo planinskih koč in planinskih poti in za prepoved vožnje z motornimi vozili zunaj cest.

Ko je komentiral Zakon o društvih, ki ga je Vlada Republike Slovenije ta čas poslala v proceduro Državnemu zboru, je dejal, da je PZS večkrat opozorila na specifičnost popolnoma amaterske in neprofitne organizacije, kakršna je planinska, in na nekatere pomanjkljivosti v zakonu, med drugim na preživelo in zastarelo takojšnje prijavljanje gostov iz planinskih koč na policijski postaji v dolini. Dotaknil se je seveda tudi lastninenja, ko je ponovil stališča, o katerih je natančno pisal tudi že Planinski vestnik, ponovil je tudi, zakaj se PZS ni včlanila v Športni olimpijski komite Slovenije, ki se prvenstveno ukvarja z vrhunskim in tekmovalnim športom, medtem ko je dejavnost PZS največji del množična. Omenil je veliko stikov, ki jih je lani imela PZS s tujimi gorniški društvi in posamezniki, odmevno razstavo slovenskega gornišstva na Dunaju in

v Bernu, ki se bo nemara preselila še v München, in pomembne domače naloge — ureditve planinskega vzgojnega središča Bavšice v letošnjem letu, »potem pa nedvomno pride na vrsto slovenski planinski muzej«, kot je dejal.

STATISTIKA, KI TUDI KAJ POVE

V Brvarjevem poročilu za skupščino je natisnjenih nekaj statističnih podatkov, med drugim ta, da je bilo lani v 196 slovenskih planinskih društvih včlanjenih 84.182 članov, od tega največ članov B (51.779), medtem ko je bilo članov C (mladine) 31.530, članov A pa 873. Število članstva se je lani v primerjavi z letom 1993 zmanjšalo za štiri odstotke.

Naslednji statistični podatek pravi, da je po predlogih komisije za podeljevanje priznanj Predsedstvo PZS lani zaslužnim slovenskim planincem podelilo 13 pohval, 88 bronastih znakov PZS, 37 srebrnih znakov PZS, 13 zlatih znakov PZS, 20 plaket za življenjske jubileje zaslužnim planincem in 7 svečanih listin PZS, ki so zdaj najvišja vsakoletna priznanja slovenske planinske organizacije.

Statistika nadalje postrže s podatkom, da je bilo lani v PZS registriranih 38 gorskih vodnikov, 527 planinskih vodnikov in 429 mladinskih vodnikov, v 17 postajah Gorske reševalne službe pa je bilo po podatkih zadnjega dne lanskega leta 666 registriranih aktivnih članov GRS, od tega 53 inštruktorjev, 42 zdravnikov, 25 vodnikov lavinskih psov, 26 mlinerjev snežnih plazov, 50 reševalcev-letalcev, 112 pripravnikov, 85 zaslužnih članov in 51 častnih članov. Slovenski gorski reševalci so imeli lani 135 gorskih reševalnih akcij, od tega 30 v zimskih razmerah, pri čemer niso šteti preventivno delo članov postaj, vzgoja, izobraževanje in vaje članov.

SODELOVANJE MED DRUŠTVI IN ZVEZO

Osrednji del skupščine je bila razprava o tem in še nekaterih drugih poročilih, objavljenih v Obvestilih PZS, v katerih je natančno opisano delo posameznih komisij PZS. Vsekakor bi razprava trajala v popoldanske ure, če delovni predsednik ne bi vsakega razpravljalca omejil na petminutno razpravo. Nasploh razpravljalci niso bili pretirano polemični, nekateri med njimi pa vendarle.

Tako je **Aleš Maček** iz PD Zagorje dejal, da bi moralo poročilo vsebovati več problematike planinskih društev in njihovega delovanja. Bil je mnenja, naj bi Upravni odbor PZS slovensko družbo vztrajno opozarjal na delo slovenskih planincev in nemara izposloval celo zakon o planinstvu, ko že imamo, na primer, zakon o gasilstvu. Ob tej primerjavi med obema dejavnostima je dejal, naj bi planinske koče ostale planinskim društvom, kot so gasilski domovi last gasilskih društev.

Marko Štremfelj, predsednik Združenja gorskih vodnikov Slovenije, je dejal, da se bo to slovensko združenje

kot zadnje iz katere od alpskih držav včlanilo v mednarodno združenje gorskih vodnikov, načelnik Komisije za GRS inž. **Danilo Škerbinek** pa je z nekaterimi finančnimi podatki dopolnil v Obvestilih natisnjeno poročilo te komisije.

Nadvse kritičen je bil v svoji razpravi **Aleš Arih** iz PD Maribor Matica, društva z 2600 člani. »Priče smo nesoglasjem in problemom,« je dejal, »o katerih bi morali govoriti, tudi na današnji skupščini, na kateri bi se morali pogovoriti predvsem o sodelovanju med planinskimi društvi in PZS, ker je slednja samo nadgradnja, krovna organizacija teh društev.« Dejal je, da je lani »njegovo« planinsko društvo praznovalo 75-letnico delovanja, pa na praznovanju ni bilo nikogar od PZS. Prav tako je prepričan, da je preživel sistem, ko na skupščini eno društvo zastopa en delegat ne glede na število društvenih članov in ne glede na to, ali se v društvu ukvarjajo izključno s planinskim popotništvom in izletništvom ali pa imajo poleg tega na skrbi še planinska pota, kočje, alpiniste itd. Po njegovem prepričanju društva od planinske članarine odvajajo Zvezi bistveno več, kot v kakršnikoli obliki dobijo nazaj, meddruštveni odbori so po njegovem mnenju več ali manj umetne tvorbe, ki so marsikje podaljšana roka PZS in odločajo v imenu svojih društev brez privoljenja teh društev. Potem ko je ugotovil, da je čas prekomernega entuziasma mimo, je še dejal, da bi PZS vendarle morala imeti nekakšne povezave s športnimi zvezami.

Delovni predsednik Drago Kozole mu je deloma odgovoril: da je odločitev o številu delegatov posameznega planinskega društva pač sprejela ena od skupščin PZS, da je treba funkcije MDO pač urediti v posameznih okoljih in da PZS denarno pomaga društvom na različnih področjih.

ŽUPAN NI ČESTITAL PLANINSKEMU VESTNIKU

Polemičen je bil tudi **Stanko Kofler** iz PD Dovje Mojstrana, ki je dejal, da je **Jakob Aljaž** svoj stolp na vrhu Triglava podaril Slovenskemu planinskemu društvu in bi se torej moral denar za njegovo obnovo stekati v PZS, ne pa da ga dobiva PD Ljubljana Matica, ki si ta stolp nekako lasti; to društvo in ne PZS namerava organizirati praznovanje ob 100-letnici stolpa letošnje poletje. — Prosil je še za pojasnilo, zakaj slovenska zamejska planinska društva iz Celovca, Gorice in Trsta niso dobila vabil na to skupščino PZS, naposled pa je povedal še nekaj pikrih na račun 100-letnice Planinskega vestnika: »Nič vidnega se ni dogajalo ob tej visoki in okrogli obletnici, komajda je bilo v drugih glasilih kaj napisanega o tem, spodobilo pa bi se, da bi založniku in reviji čestital vsaj ljubljanski župan, ker je Planinski vestnik prebrodil vse te hude čase in zdržal na branikih slovenstva. Na Bleščeči planini, kjer smo se srečali planinci, je bila televizija, ki je o dogodku poročala, ni je pa niti na tej skupščini, niti ni posvetila nikakršne pozornosti 100-letnici Vestnika,« je dejal — in prvič ta dan se je po dvorani zaslišalo navdušeno ploskanje.

Miro Marušič iz PD TAM je ob tem omenil, da seveda na to skupščino niso bili povabljeni niti Gradčani, »čeprav bi morali s sosedi gojiti tesnejše stike, saj

Mariborčani hodimo na njihove skupščine« (— pa tudi predstavniki planinskih društev iz republik nekdanje skupne države Jugoslavije so bili vabljeni in so redno hodili, Slovenci pa na njihove; op. ur.).

Na ti dve vprašanji je odgovoril tajnik PZS **Janko Pribošič**, da je po telefonu govoril s predsednikoma SPD Trst in Gorica, ki sta obljubila, da pridejo v Ljubljano, ko bo volilna skupščina.

Milan Cilenšek iz Maribora je opozoril, naj bi vsaj v planinskih krogih pisali točen datum rojstva Jakoba Aljaža, saj se zdaj pojavljata dva datuma, 6. junij 1845 in 1. julij 1845, pravi pa je prvi, ki je objavljen tudi v Slovenskem biografskem leksikonu. — Dejal je tudi, da je seveda stvar vsakega medija posebej, čemu bo posvetil določeno pozornost — kar zadeva 100-letnico Planinskega vestnika, sta jo dostojno obeležila ljubljansko Delo in mariborski Večer — in nemara še katero glasilo.

KOMU PLANINSKA ČLANARINA?

Marjan Oblak je v imenu PD Ljubljana Matica predlagal, naj bi PZS izposlovala, da bi predstavnik PZS sodeloval pri tretjem branju Zakona v društvih v Državnem zboru, pozneje pa nasploh pri vseh pomembnejših zadevah, ki se tičejo planinstva in planinske organizacije. Dejal je še, naj bi letošnje cene v planinskih postojankah regijsko usklajevali, ves dohodek iz teh koč pa naj bi se vračal v kočje. Naposled je povedal, da je Zavarovalnica Triglava pokrovitelj nad Aljaževim stolpom na Triglavu in da bodo na društvenem občnem zboru podrobneje poročali tudi o denarju, ki je prišel in šel za obnovo stolpa.

Na skoraj vsa vprašanja je odgovoril predsednik PZS Andrej Brvar, predvsem še na vprašanja o Zakonu o društvih, ki da ne krši načel PD in PZS, in o Olimpijskem športnem komiteju, kjer PZS ni članica, saj v tej organizaciji ne vidi svojega interesa.

En sam delegat se je vzdržal pri glasovanju o uvodnem poročilu o delu PZS med obema skupščinama, vsi drugi so mu pritrdili.

Poročilo nadzornega odbora so delegati brez razprave soglasno sprejeli, bilanca uspeha in finančno poročilo za leto 1994 sta bila po skromni razpravi sprejeta s tremi glasovi proti, pri predlogu finančnega načrta za letošnje leto pa so se vnovič ponovili predlogi iz prejšnjih let in prejšnjih skupščin PZS, naj bi planinsko članarino razdelili drugače in naj bi večji del dobila društva (in torej manj Zveza), morda 70 odstotkov društva. Predsednik Brvar je pojasnil, da je polovica članarine, ki naj jo dobi krovna organizacija, evropski standard: v Italiji znaša članarina, je dejal, 30.000 lir in dobi CAI 15.000, na Nizozemskem plačajo člani 64 guldnov članarine letno, celoten znesek pa dobi zveza, v Franciji je članarina 220 frankov, 180 pa pripada Zvezi, v Avstriji znaša članarina 400 šilingov in dobi 200 šilingov Zveza, podobno je tudi v Nemčiji in Švici. »PZS,« je dejal Brvar, »dà iz svojega deleža velik del za zavarovanje, za mladino, planinska pota in Planinski vestnik in bi morali torej oklestiti marsikaterega od teh programov, če bi članarino razdelili drugače.«

STRPNO UREJANJE ZADEV

Kot je bilo pričakovati, je bila živahna razprava o poročilu Komisije za lastninska vprašanja (o nekaterih pogledih na lastninjenje, ki jih zagovarja Komisija, smo v PV že poročali), katerega najbistvenejši del je, da mora komisija dajati prednost zaščiti lastnine PZS in PD, reševanje pa mora biti sistematično in postopno.

Predstavnik PD Maribor Matica je na skupščini dejal, da njegovo društvo vztraja pri prenosu lastništva Mari-borske koč s PZS na PD.

Predstavnik PD Celje je poudaril, da je »njegovo« društvo prvo sprožilo vprašanje lastništva. Vsebinsko naj bi ponovno ovrednotili vrednost zemljišč v lasti PZS in PD, je dejal, v vse te postopke pa naj bodo vključena tudi društva. Načelno naj zemlje ne bi prodajali, ampak le menjavali. Na koncu je dejal, da so med PD Celje in PZS karseda hladni odnosi »in čeprav smo pred dvema letoma vabili na pogovor, je PZS dejala, da sporov ni«. (Na to pa mu je delovni predsednik odgovoril, da PD Celje ni edini naslednik Savinjske podružnice SPD.)

Tudi predstavnik PD Srednja vas je dejal, naj bi pri lastninskih odločanjih tudi planinska društva imela pomembno besedo, drugič pa so delegati ta dan močno zaploskali, ki je povedal, da »svojih lepo urejenih planinskih koč ne bomo dali nikomur«.

Predstavnik PD Kamnik je opozoril na kar precej stvari, ki bi jih bilo treba čimprej rešiti, in je zato pozval k strpnemu urejanju zadev, o katerih naj bi se prej natančno pogovorili med PZS in PD. Predstavnik PD Ruše pa je spet udaril na močno polemično struno, ko je dejal, da so vso planinsko lastnino prigospodarila planinska društva, saj je ta nastajala z delom društev; doslej so bila planinska društva večinoma le upravljalci te last-

nine, PZS pa jim je pri gospodarjenju pomagala (»vendar ni PZS društvom ničesar odtujila«, kot je mimogrede rekel delovni predsednik). Predstavnik PD Trbovlje je potem predlagal, naj bi planinska društva, ki imajo urejene dokumente o svojem lastništvu, to predložila Planinski zvezi, kar naj bi veljalo še predvsem za dokumente iz leta 1945, če bi potrjevali, da je bilo premoženje prenešeno na PZS.

Predsednik Andrej Brvar je seveda pozval k strpnemu dialogu in k duhu skupnih interesov, »nasprotujem pa seveda temu, da bi izglasovali revolucionaren sklep, po katerem bi se zmanjšala lastnina PZS, saj je PZS pravni subjekt«.

PODATKI IZ PLANINSKIH KOČ

Ob teh razpravah se je pokazalo, kako so nekatera društva zaradi nepazljivosti prišla ob del svojega premoženja. Predstavnik PD Bohinjska Bistrica je že govoril o takem primeru, ko je društvo pred nekaj leti dalo *Mencingerjevo koč* v najem do leta 2010, zdaj pa jo bo moralo po sodni poti dobiti nazaj, kajti direktor najemnika te koč jo je preknjižil na svoje podjetje.

Pod točko »Razno« je bilo izrečenih nekaj besed o neživljenjskem vsakodnevnem pošiljanju seznamov prenočevalcev v planinskih kočah na policijske postaje. Skupščina PZS bo predlagala notranjemu ministru, naj bi te podatke pošiljali vsak dan iz tistih koč, kjer imajo telefon, sicer pa enkrat tedensko. V vsaki koči bo pri oskrbniku vpisna knjiga, iz katere bi pooblaščen iskalec podatka lahko prebral tisto, kar ga bo zanimalo, ko bo seveda prišel po informacijo v koč.

Tak predlog predsednika PZS je sprožil ploskanje, ki je nekoliko pred 13. uro hkrati pomenilo zaključno ploskanje na letošnji skupščini PZS.

ZDRUŽENJE GORSKIH VODNIKOV SLOVENIJE V PLANINSKI ZVEZI SLOVENIJE

GORSKO VODNIŠTVO KOT POKLIC

BOJAN POGRAJC

Z nastankom večstrankarskega parlamentarnega sistema in samostojne Republike Slovenije so tudi pri nas nastali pogoji (potrebe so vedno bile) za novo organiziranost gorskega vodništva po vzoru ostalih alpskih in drugih držav. Prvič po dolgih letih slovenskemu občas-nemu ali rednemu poklicnemu gorskemu vodniku (GV) svojega trdo prisluženega zaslужka ni potrebno skrivati za nekakšne »dnevnice«, klient pa se lahko počuti udobno varno, ker ve, da mora njegov od države pooblaščen gorski vodnik obvladovati mednarodno primerljivo vodniško znanje in izkušnje ter se obenem zavedati svoje moralne in kazenske odgovornosti.

ENOTNA KATEGORIZACIJA VODNIKOV PZS

Enotna kategorizacija vodnikov PZS, ki je umetno združevala občasne ali redne gorske vodnike s prostovoljnimi planinskimi vodniki v okviru številnih kategori-

od A do K, tako velja le še za slednje. Skrajni čas je že bil, da smo tudi pri nas ne glede na vse s političnim sistemom vsiljene posebnosti — pač glede na nivo usposobljenosti — že prevzeli za prve (angleško: Guide ali Mountain Guide) standarde izobraževanja UIAGM/IVBV (Union Internationale des Associations de Guides de Montagne/Internationale Vereinigung der Bergführerverbände) in Evropske vodniške komisije Združene Evrope, za druge dvoje, ki so namenjeni le za zadovoljevanje osnovnih potreb planinskih društev (angleško: Voluntary Leaders and Instructors), pa naj bi še prevzeli standarde UIAA (Union Internationale des Associations d'Alpinisme).

UIAA seveda pozna vsakdo. O edini v svetu priznani Mednarodni zvezi zvez gorskih vodnikov UIAGM/IVBV in Evropski vodniški komisiji pa naj povem nekaj osnovnih podatkov.

UIAGM/IVBV je bila ustanovljena 22. oktobra 1966 v švicarskem mestu Sillen (UIAA leta 1932 v Chamonixu,